

Anförande vid Svenska Finlandsfrivilligas Minnesförenings 75-årsjubileum

Försvarsminister Peter Hultqvist

14 mars 2015

Vänner,

Tack för inbjudan att få tala här idag. För mig vars mor kom till Sverige som krigsbarn under andra världskriget så finns en speciell känsla i mitt hjärta en dag som denna. Det är en känsla av ödmjukhet och vördnad över den kamp för överlevnad som det finska folket tvingades till, liksom en ödmjukhet och vördnad över den svenska offerviljan och delaktigheten i denna kamp.

Från svensk sida deltog 8000 frivilliga i vinterkriget och 1700 i fortsättningskriget. Sympatin för broderfolket var, och är, mycket stor. Priset för friheten var högt. Upplevelser och minnen av kriget lever kvar och krigskyrkogårdarna med de vita korsen är tysta minnen och påminnelser om den kamp för frihet som frivilliga svenskar axlande tillsammans med det finska folket.

”Finlands sak är vår”. Den svenska insatsen för Finlands sak handlade om frivilliga svenska soldater, hjälpsändningarna, vapenleveranserna och mottagandet av krigsbarnen. Men där ska också nämnas insatserna ibland annat av Svenska Arbetskåren, där frivilliga civila arbetare deltog i byggandet av Salpalinjen. Svenska kvinnor som stickade strumpor och barn som samlade kottar, handlare som skänkte en tiondel av dagskassan till förmån för den finska kampen. Transporterna av mestadels krigsmateriel i Kvarcentrafiken. Evakueringen av

Karelen med hjälp av Bataljon Sederholm. Jordbrukshjälpen, där drygt 2200 frivilliga svenska jordbruksarbetare deltog i vår- och höstarbetet vid finska jordbruk.

Frihet kan aldrig tas för givet. Det är varje generations ansvar att slå vakt om den.

Under flera år som riksdagsledamot har jag bland annat i riksdagens kammare pekat på den oroande utvecklingen i Ryssland. De globala trenderna pekar mot att osäkerheten kring hur det internationella systemet utvecklas framöver är stor. Den ryska aggressionen mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim är den största utmaningen mot den europeiska säkerhetsordningen sedan den etablerades för ett kvarts sekel sedan. Vi kan aldrig acceptera att militär aggression ändrar nationella gränser. Rysslands agerande är ett brott mot folkrätten! Nationer, oavsett storlek, har rätt till frihet!

Det svensk-finska samarbetet har blivit allt viktigare mot bakgrund av det nuvarande omvärldsläget. Sedan 2009 har Finland och Sverige på olika sätt studerat möjligheterna att utveckla det bilaterala försvarssamarbetet. Det fördjupade finsk-svenska försvarssamarbetet är högt prioriterat i Sverige. Samarbetet stärker den nationella förmågan i respektive land och skapar ökad säkerhet i närområdet. Sedan 2009 har även en mindre grupp studerat hur man skulle kunna utnyttja försvarsmakterna gemensamt i en bredd av olika scenarier. Diskussionerna har varit förankrade på högsta politiska nivå i bägge länderna. Detta arbete syftar till att utreda behoven och möjligheterna för ett operativt bilateralt försvarssamarbete, utbyte av information om våra länders förmågor och bedömning av interoperabiliteten mellan försvarsmakterna.

Avsikten är att det bilaterala samarbetet även ska omfatta operativ planering och förberedelser för gemensamt agerande i olika scenarier. Sådan planering och sådana förberedelser ska vara ett komplement till, men skilda från, respektive lands nationella planering.

Försvarsmakterna gavs i uppdrag att undersöka möjligheterna till samarbete på kort sikt (2014-2015) och lång sikt (2016-). Analysen fokuserades främst på det långtgående perspektivet och på samarbete inom områden där det fanns möjligheter för att ömsesidigt öka den operativa effekten. Samtliga områden där det fanns möjligheter för att etablera samarbeten studerades och det rörde sig om allt ifrån marinen, flygvapnet och armén till logistik och upphandling.

Det är viktigt att behålla kraften i det initiativ vi tagit. Den gemensamma slutrapporten från Försvarsmakterna lämnades in till Försvarsdepartementen den 31 januari. Vi analyserar för närvarande de förslag som försvarsmakterna presenterat. Vi noterar att vissa förslag går att implementera på kortare sikt medan andra förslag är mer långtgående. Vi prioriterar nu mellan förslagen och avser påbörja implementeringen där det är möjligt och lämpligt. Det finsk-svenska försvarssamarbetet kan även på sikt stimulera och bidra till att stärka det nordiska försvarssamarbetet.

Vi samarbetar även med de övriga nordiska länderna i Nordefco, där Sverige är ordförandeland under 2015. Nordiskt försvarssamarbete har ett tydligt operativt mervärde vilket framgår i Försvarsmakternas åiterrapportering. I årsredovisningen för 2014 framgår att antalet nordiska aktiviteter ökade till 158 stycken under förra året (188 om vi inkluderar CBT). Detta visar på att etablerade samarbeten fortlöper väl och att nya aktiviteter tillkommer, vi har en god kontinuitet i det nordiska försvarssamarbetet.

De svenska prioriteringarna under ordförandeåret i Nordefco 2015 finns inom fyra områden:

Policy - stärka det nordiska samarbetet genom ett ökat informationsutbyte, samt att fördjupa samarbetet med de baltiska staterna

Förmågeutveckling - utveckla samarbetet mellan de nordiska länderna genom att bland annat stärka luft- och sjöövervakning

Materiel - kartlägga gemensamma system och lagstiftningen rörande inköp av materiel, samt utveckla riktlinjer

Internationella insatser - etablera ett gemensamt tillvägagångssätt på politisk och militär nivå för att underlätta samnordiska bidrag

Den 10-11 mars i år genomförde vi ett möte mellan de nordiska försvarsministrarna. Mötet genomfördes under två dagar med besök hos Armens Jägarbataljon i Arvidsjaur och Flygflottilj F21 i Luleå. Diskussionerna berörde den säkerhetspolitiska utvecklingen, oron över ryskt agerande och dess påverkan på vårt närområde samt ökat samarbete kring träning och övning med fokus på flygverksamhet.

Vi diskuterade även behovet av ökat samarbete kring informationsutbyte och effektivare luftövervakning. Under mötet skrev de nordiska länderna också under ett reviderat industriavtal som ska säkerställa försörjningstrygghet vid allvarliga nödlägen och kriser, vilket var en viktig milstolpe i det nordiska samarbetet. Det ursprungliga avtalet är från 2001 och innehåller förenklingar för hur industrisamverkan och handel med krigsmateriel mellan länderna kan genomföras.

Det nordiska försvarssamarbetet är prioriterat för Sverige. Samarbetet syftar till att stärka den egna försvarsförmågan och bidra till den gemensamma säkerheten.

Tack för att ni har lyssnat.